7/952 -4-

19

T.C.
BAŞBAKANLIK
HAZİNE MÜSTEŞARLIĞI
Banka ve Kambiyo Genel Müdürlüğü

SAYI:B.02.1.HM.0.BAK.02.04/52121-1

24.12.99 * 95240

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ : 09.12.1999 tarih ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-3072 sayılı yazınız.

İlgi yazınız eki İstanbul Milletvekili Ali COŞKUN'un 7/952 esas sayılı soru önergesine ilişkin açıklamalar aşağıda yer almaktadır.

1- Bilindiği üzere, 4046 sayılı Özelleştirme Kanunu'nun Geçici 3. maddesinde kamu bankalarının (T.C.Merkez Bankası, T.C.Ziraat Bankası, T.Halk Bankası ve T.Eximbank hariç) özelleştirmeye hazırlık işlemlerinin sözkonusu Kanunun yürürlüğe girdiği 27.11.1994 tarihinden itibaren iki yıl içinde tamamlanacağı hükme bağlanmıştır.

4232 sayılı Kanun'un 6 maddesi ile 4046 sayılı Kanunda öngörülen süre, bitiminden itibaren 2 yıl uzatılmış olup anılan süre 27.12.1998 tarihinde sona ermiştir.

Bu çerçevede, Bakanlar Kurulunun 22.10.1998 tarihli toplantısında T.Emlak Bankası A.Ş.'nin özelleştirilmesi işlemlerinin başlaması yönünde bir tavsiye kararı alınmış olup, anılan karar doğrultusunda konuya ilişkin çalışmaların yapılarak Bakanlar Kurulu'na sunulmasını teminen Hazine Müsteşarlığı, Maliye Bakanlığı, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı ve Banka yetkililerinden bir komisyon oluşturulmuştur.

Komisyonun çalışmaları sonuçlandırıldığında, T.Emlak Bankasının özelleştirmeye hazırlık amacı ile öncelikle bir rehabilitasyon ve geçiş sürecine tabi tutularak mali yapısında iyileşme sağlanmasından sonra alınacak karara istinaden özelleştirme çalışmalarına başlanabileceği düşünülmektedir.

Kamu İktisadi Teşebbüsü statüsündeki T.C.Ziraat Bankası, T.Halk Bankası'nın Türk Bankacılık sistemi içerisindeki aktif büyüklükleri ve üstlendikleri görevler dikkate alındığında mevcut büyüklükleri ile özelleştirilmeleri mümkün bulunmamakta olup, anılan bankaların öncelikle mali yapılarında gerekli iyileşmenin sağlanması ve ihtiyaç duyulan yasal düzenlemelerin gerçekleştirilerek özerkleştirilmelerinin sağlanmasını müteakiben özelleştirmelerine ilişkin çalışmaların başlatılması gündeme gelebilecektir.

2- Bilindiği üzere, kamu bankalarına 233 sayılı KHK'nin 35. maddesi çerçevesinde muhtelif Kanun ve Kararnamelerle bütçeden gerekli ödenek tahsis edilmeksizin verilen görevler neticesinde görev zararları doğmaktadır.

T.C.Ziraat Bankasının görev zararı alacaklarının 31.12.1999 tarihi itibariyle 5,9 katrilyon TL'na ulaşması beklenmekte olup, sözkonusu tutarın 5,7 katrilyon TL'lık kısmı, 93/4725 sayılı Kararname kapsamında doğan görev zararı alacaklarından oluşmaktadır. Anılan Karar uyarınca 1993 yılında T.C.Ziraat Bankası kaynaklarından pamuk üreticilerine 4,6 trilyon TL tutarında destekleme ödemesi yapılmış olup, 2.9.1993 tarihinden geçerli olmak üzere yürürlüğe konulan 95/6969 sayılı Kararname ile Bankanın görev zararı alacaklarının ticari kredi faiz oranına 20 puan eklenerek belirlenen faiz üzerinden hesaplanmasına imkan tanınmış ve bu durum alacakların hızla artmasına yolaçmıştır.

T.Halk Bankasının ise 31.12.1999 tarihi itibariyle toplam görev zararı alacaklarının 4,1 katrilyon TL'na ulaşması beklenmektedir. Sözkonusu alacakların 641 trilyon TL'lık kısmı 92/3067 ve 95/6565 sayılı Kararlar uyarınca Töbank ve Sümerbank'ın T.Halk Bankasına devri nedeniyle doğan

görev zararı alacaklarından, kalan kısım ise Bankaca esnaf ve sanatkarlar ile genç-kadın girişimcilere kullandırılan düşük faizli kredilerden kaynaklanmaktadır.

1999 yılında 4393 sayılı Bütçe Kanununun 43/c maddesi uyarınca, mevcut görev zararı alacağının % 15'ine kadar kısmının tasfiye edilmesini teminen T.C. Ziraat Bankasına 300 trilyon TL ve T.Halk Bankasına 240 trilyon TL tutarında özel tertip devlet tahvili ihraç edilmek suretiyle nakit dışı ödeme sağlanmıştır.

1.1.2000 tarihinden geçerli olmak üzere yürürlüğe girmiş olan 10.12.1999 tarihli ve 99/13758 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile anılan Bankaların yıl içinde doğacak gelir kayıplarının ilgili yıl bütçesinden karşılanması ve mevcut görev zararı stoğuna yeni ilaveler yapılmasının önüne geçilmesi amaçlanmıştır.

Buna ek olarak, 2000 yılında Bankaların önceki yıllara ait görev zararı alacak stoklarının % 15'ine kadar olan kısmının özel tertip devlet tahvili ihraç edilmek suretiyle ödenmesi öngörülmüş olup, istikrar programı çerçevesinde görev zararlarının bankaların kaynak maliyetine değil Hazine borçlanma maliyetine dayandırılarak belirlenmesi prensibi getirilmesine ilişkin çalışmalar sonuçlandırılma aşamasındadır.

Bu doğrultuda, istikrar programı çerçevesinde faiz oranlarında oluşması beklenen düşüşe paralel olarak anılan bankaların görev zararı stoklarının Gayri Safi Milli Hasıla içindeki payının yıllar itibariyle azalarak kademeli olarak tasfiye edilmesi öngörülmektedir.

3. Kamu İktisadi Teşebbüslerinin (KİT) özelleştirilmesi uzun yıllardır ülkemiz gündeminde yer almaktadır. Kalkınma planlarında kamunun ekonomideki ağırlığının azaltılması hedefine ulaşabilmek amacıyla özelleştirmenin gerekli olduğu vurgulanmıştır. Özelleştirme ekonomide rekabet ortamının sağlanmasına yönelik temel araçlardan birisidir. Bu düşüncelere paralel olarak özelleştirme amacıyla birçok KİT özelleştirme kapsam ve programına alınmıştır. Bu KİT'lerden bazıları tamamen ve kısmen özelleştirilmiş olsa da büyük çoğunluğu halen kamuda yer almaktadır. Ancak, özelleştirme programındaki gecikmelerin 2000 yılında büyük ölçüde telafi edilmesi planlanmıştır. Nitekim IMF'ye verilen niyet mektubunda 2000 yılında özelleştirme gelirinin toplam 7,6 milyar ABD doları olacağı belirtilmiştir. Bu gelirin dağılımı şöyle olacaktır:

1. GSM lisanslarının ve Türk Telekomun %20'sinin satışı
2. Elektrik dağıtımı ve enerji santrallerinin işletme hakkı devri
3. KİT'ler
- THY
- TÜPRAŞ
- POAŞ
- PETKİM
- İSDEMİR
- TUGSAŞ
- DENİZ NAKLİYAT
- ASİL ÇELİK
- TURBAN
- SÜMER HOLDİNG
- TAKSAN
- TÜMOSAN
- İGSAŞ
- SEKA
- KBİ
- TZDK

4- Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu başkan ve üyelerinin ataması ile Kurumun faaliyete geçeceği tarihler, 4389 sayılı Bankalar Kanununun Geçici 1. maddesinin (a) ve (b) fıkralarında düzenlenmiştir.

Buna göre, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu başkan ve üyelerinin atanmasının 23.09.1999 tarihine kadar yapılması ve Kurumun bu tarihi izleyen bir yıl içinde faaliyete başlaması öngörülmüştür. Bu çerçevede, ilgili kurumlardan adaylarını bildirmeleri istenmiş ve bildirilen aday listeleri Bakanlar Kuruluna sunulmuştur.

Diğer taraftan, geçen süre zarfında meydana gelen gelişmeler sonucu, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu üyelerinin atanmalarına ilişkin olanlar da dahil olmak üzere, Kanunun bazı hükümlerinin değiştirilmesi gündeme gelmiştir.

Bu itibarla, Bankalar Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin 4491 sayılı Kanun 17.12.1999 tarihinde kabul edilmiş ve 19.12.1999 tarih ve 23911 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır. Buna göre, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu başkan ve üyelerinin 31.03.2000 tarihine kadar atanması ve Kurumun 31.08.2000 tarihine kadar faaliyete geçmesi öngörülmüştür.

5- 4491 sayılı Kanun ile değişik Bankalar Kanununun 14. maddesinin altıncı fıkrası, *"Fon, (5) numaralı fıkra hükümlerine göre hisseleri kendisine intikal eden bankanın;*

(a) Gerektiğinde mali ve teknik yardım da sağlamak suretiyle, varlık ve yükümlülüklerini kısmen veya tamamen, mevcut bankalardan istekli olanlara ya da kurulacak bir bankaya devretmeye veya bankayı isteklisi bulunan başka bir bankayla birleştirmeye,

(b) Mali sistemde güven ve istikrarın sürdürülmesini teminen, Kurulca gerekli görülen hallerle sınırlı olmak üzere; mali bünyesinin güçlendirilmesi ve yeniden yapılandırılması için gerektiğinde sermayesini artırmaya, Merkez Bankasının görüşü alınmak suretiyle kanuni karşılık yükümlülüklerini cezai faizlerini de artırmak suretiyle ertelemeye veya düşürmeye, iştirak, gayrimenkul ve diğer aktiflerini satın almaya veya bunları teminat olarak alıp karşılığında avans vermeye ya da mevduat yapmaya, alacaklarını, zararlarını devralmaya, bu şekilde sahip olduğu aktifleri ve hisse senetlerini iskonto veya sair suretlerle üçüncü kişilere satmaya, vadeleri uzatılmak kaydıyla borçlarını garanti etmeye, her türlü alacak ve varlıkların nakde tahvilini kendisi sağlayabileceği gibi, yapacağı anlaşmalar çerçevesinde kamusal sermayeli olanlar da dahil olmak üzere diğer bankalar aracılığıyla Fon nam ve hesabına bunları nakde tahvil ettirmeye,

Ve gerekli göreceği her türlü tedbiri almaya ya da banka hakkında (5) numaralı fıkranın (aa) alt bendi hükümlerini uygulamaya yetkilidir..." hükmünü amirdir.

Bu çerçevede, hisseleri kendisine devredilen İnterbank A.Ş., Türk Ticaret Bankası A.Ş. ve Bank Ekspres A.Ş. ile ilgili çalışmalar Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu tarafından süratle yürütülmektedir.

Bilgilerine arz ederim.

Recep ÖNAL
Devlet Bakanı